

Prof. dr hab. Anna Wesołowska - Firlej
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Akademia Muzyczna - Łódź

Łódź, dnia 27 maja 2017 roku

Recenzja pracy doktorskiej mgr Pawła Motoczyńskiego **Zlecniodawca recenzji**

Akademia Muzyczna w Krakowie, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 21 kwietnia 2017 roku na podstawie Uchwały z dnia 21 kwietnia 2017 roku. Zlecenie zostało podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 30 września 2015 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek mgr **Pawła Motoczyńskiego** z dnia 6 września 2015 roku przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie z dnia 21 kwietnia 2017 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Krakowie, Dziekana, dr hab. Mariusza Sielskiego pisma z dnia 21 kwietnia 2017 roku, informującego o wszczęciu 30 września 2015 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej pana **mgr Pawła Motoczyńskiego p.t. „Peteris Vasks – idealista na krawędzi czasów. Tło światopoglądowe, język muzyczny i problematyka wykonawcza *Pór roku* na fortepian”** została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej pana mgr Pawła Motoczyńskiego.

Podstawowe dane o Kandydacie:

Pan mgr **Paweł Motoczyński** urodził się 15 stycznia 1989 roku w Głubczycach. W wieku 8 lat rozpoczął naukę gry na fortepianie w klasie mgr Lidii Marek, następnie mgr Krystyny Moszyńskiej. W roku 2013 ukończył z wyróżnieniem studia magisterskie w klasie profesora Mirosława Herbowskiego w Akademii Muzycznej w Krakowie. Obecnie jest doktorantem w macierzystej uczelni.

Wielokrotnie uczestniczył w pianistycznych kursach mistrzowskich znakomitych profesorów: Andrzeja Jasińskiego, Joaquina Achucarro, Dimitrija Alexeeva, Paula Badury-Skody, Philippe'a Giusiano, Gyorgy'a Nadora, Alicji Palety-Bugaj, Johna Perry'ego, Katarzyny Popowej-Zydroń, Zbigniewa Raubo, Wojciecha Świtały oraz Diny Joffe.

Pan Paweł Motoczyński występował jako solista na wielu festiwalach takich jak: „Chopinowskie Interpretacje Młodych” w Koninie, „Wawel o zmierzchu” w Krakowie, „Piano Plage” w Ouisterham we Francji, na 67. Międzynarodowym Festiwalu w Dusznikach Zdroju.

Koncertował na Zamku Królewskim w Warszawie, w Willi „Atma” w Zakopanem, w Filharmoniach: Narodowej i Krakowskiej, w NOSPR, a także w Austrii, Finlandii, Niemczech, Holandii, Słowacji oraz na Ukrainie i na Węgrzech.

Jest laureatem czternastu nagród. Do najważniejszych z nich należą: Nagroda Specjalna za najlepsze wykonanie utworu Karola Szymanowskiego na VIII Międzynarodowym Konkursie Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in memoriam” w Bydgoszczy, nagroda „Estrady Młodych” 43. Festiwalu Pianistyki Polskiej, nagroda XXVII Ogólnopolskiego Festiwalu Laureatów Konkursów Muzycznych „Tydzień Talentów”, I nagroda w II Chopinowskim Turnieju Pianistycznym im. Haliny i Ludwika Stefańskich oraz IV nagroda na 43. Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. Fryderyka Chopina organizowanym przez Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie.

Pan Paweł Motoczyński wielokrotnie otrzymywał stypendia: w latach 2006-2008 był podopiecznym Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci, w roku akademickim 2010-2011 otrzymał stypendium Małopolskiej Fundacji „Sapere Auso”, w 2011-2012 Stypendium Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a w roku 2012-2013 Stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

W udokumentowanych ponad 80 koncertach (do 2015 roku) Doktorant zaprezentował wszechstronny, zróżnicowany, odpowiedzialny i niezwykle szeroki repertuar pianistyczny od epoki baroku do współczesności. Współpracował także jako kameralista z wieloma muzykami i zespołami. Do najważniejszych jego osiągnięć należą wykonania koncertów fortepianowych L. v. Beethovena (G-dur), F. Chopina (e-moll) i F. Liszta (A-dur), prezentacje wielkich dzieł Fryderyka Chopina, K. Szymanowskiego i I.J. Paderewskiego oraz wirtuozowskie dokonania w utworach F. Liszta, F. Schuberta i R. Schumanna.

W dokumentacji Pana P. Motoczyńskiego znajdują się również pełne uznania opinie znanych profesorów, świadczące o bardzo wysokim poziomie wykonawczym Doktoranta.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr **Pawła Motoczyńskiego** p.t. „**Peteris Vasks – idealista na krawędzi czasów. Tło światopoglądowe, język muzyczny i problematyka wykonawcza *Pór roku na fortepian*”** składa się z dzieła artystycznego oraz jego opisu. Dzieło artystyczne zawiera nagrania następujących utworów:

Peteris Vasks: Gadalaiki – Pory roku

- 1. Balta ainava – Biały krajobraz (Zima)**
- 2. Pavasara muzika – Muzyka wiosny**
- 3. Zaja ainava - Zielony krajobraz (Lato)**
- 4. Rudens muzika – Muzyka jesieni**

Powyższe nagranie zostało zrealizowane w sali koncertowej Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Bielsku-Białej, w dniach 11-12 lutego 2017 roku, na fortepianie marki Fazioli przez reżysera dźwięku pana Wojciecha Marca. Doktorant przekonująco odtworzył charakter i treść dzieł Peterisa Vaska. Pan Paweł Motoczyński, utalentowany pianista, zaprezentował duży profesjonalizm instrumentalny, charakteryzujący się świadomym konstruowaniem formy, wspaniałą techniką pianistyczną, pięknym, lirycznym dźwiękiem oraz muzyczną osobowością. Podjął się dużego wyzwania artystycznego przedstawiając dzieło Peterisa Vaska, któremu, sądząc z opisu, wielu pianistów nie mogło sprostać. Bogactwo użytych środków wykonawczych, wewnętrzne napięcie emocjonalne, precyzja artykulacyjna i dynamiczna stworzyły przekonującą stylistycznie interpretację. Cztery utwory wchodzące w skład *Pór Roku* zabrzmiały w wykonaniu Pawła Motoczyńskiego pełnią dramatyzmu, wieloma niuansami dynamicznymi oraz znakomitą realizacją czasu muzycznego. Każdy z poszczególnych utworów ma nieco inną formę i specyfikę. Wymaga dokładnego rozplanowania konstrukcji wewnętrznej opierającej się na dopracowaniu szczegółu zawartego w kolejnych motywach. Ta dokładność wykonawcy daje prawie czwarty wymiar partyturze, powodując bajkowy obraz północnej przyrody, z którą tak bardzo związany jest kompozytor.

Różne barwy i przestrzenie muzyczne zachwycały mnie w ostatniej części – *Muzyka jesieni*. Podobne refleksje towarzyszyły również wykonaniu pierwszej części cyklu - *Biały krajobraz – Zima*. Trzecia część – *Zielony krajobraz – Lato*, dzieła napisanego pod niewątpliwym wpływem H.M. Góreckiego, jest wyważona w akordowych proporcjach i inspirująca wyrazowo. Mimo gęstej faktury barwa instrumentu została zachowana, a strona emocjonalna wzmocniła głęboką treść i oryginalną formułę czteroczęściowego dzieła. Ciemny i surowy koloryt dźwięku fortepianu doskonale korespondował z fragmentami urzekającymi spokojem i melancholią. Pan Paweł Motoczyński dysponując niezawodną techniką pianistyczną, potrafił stworzyć interpretację stylową, głęboką i logiczną. Ważną cechą powyższego nagrania jest jego kompatybilność z treścią opisu dzieła, tworzącego wspólnie organiczną całość.

Część teoretyczna pracy pt. „**Peteris Vasks – idealista na krawędzi czasów. Tło światopoglądowe, język muzyczny i problematyka wykonawcza *Pór roku na fortepian*” to wszechstronne kompendium wiedzy na temat życia, twórczości i znaczenia w najnowszej historii**

muzyki sylwetki kompozytora, poparte szczegółową analizą wybranych dzieł. Praca składa się z następujących części głównych:

Wstęp

I Peteris Vasks – rys biograficzny, światopogląd, twórczość

II Peteris Vasks wśród kompozytorów bałtyckich

III Pory roku w muzyce

IV Peteris Vasks *Pory roku* – analiza formy, języka muzycznego, problematyka wykonawcza

Podsumowanie

Bibliografia

Errata

Doktorant z wielką swobodą literacką przedstawia dzieje i twórczość wybitnego łotewskiego kompozytora. Opis składa się z czterech rozległych rozdziałów zasadniczych, posiadających wiele podpunktów uzupełniających główny wywód, omawiających kolejno: życie, twórczość i światopogląd Peterisa Vaska, jego miejsce wśród kompozytorów bałtyckich, analizę *Pór roku* pod kątem ich genezy, budowy, melodyki, faktury i środków kompozytorskich, a także problematykę wykonawczą i podsumowanie całości.

Wywód Pawła Motoczyńskiego oparty jest na wielu materiałach źródłowych łącznie z przeprowadzonymi rozmowami z kompozytorem podczas osobistych z nim spotkań Doktoranta. Praca napisana jest w sposób komunikatywny i przystępny, każde zaś stwierdzenie autora znalazło potwierdzenie w dokumentach zawartych w szerokiej bibliografii. Opis poszczególnych utworów zawiera dogłębną analizę czterech dzieł, stworzonych przez Peterisa Vaska ponad trzydzieści lat. W szerokim stopniu porusza zagadnienia wykonawcze, ilustrując je licznymi przykładami nutowymi. Najciekawszymi fragmentami pracy, z punktu widzenia odbiorcy, są uwagi Doktoranta przedstawiające ewolucję twórczości kompozytora, dojrzewanie stylu, pogłębianie wyrazu emocjonalnego dzieł oraz osiągnięcie własnego języka kompozytorskiego. Te uwagi wpływają na świadomość interpretacji dzieła, umożliwiają wykonawcy wybór środków wyrazowych w odniesieniu do każdego z przedstawionych utworów. Zamieszczone przed każdą analizą kolejnego dzieła szczegółowe informacje o cechach przedstawianego utworu, dają jasną wskazówkę wykonawczą. Autor dokonał cennego przybliżenia postaci Peterisa Vaska, jego twórczości i znaczenia. Jest to niewątpliwie najważniejsze osiągnięcie powyższej pracy.

W bibliografii, która liczy około 30 pozycji książkowych, 18 źródeł internetowych oraz 14 partytur, zawarte zostały najciekawsze i najświeższe publikacje dotyczące powyższego tematu.

Konkluzja

Obie części pracy doktorskiej mgr Pawła Motoczyńskiego pt. „**Peteris Vasks – idealista na krawędzi czasów. Tło światopoglądowe, język muzyczny i problematyka wykonawcza *Pór roku* na fortepian**” przedstawiają niezwykle wysoki poziom artystyczny i merytoryczny. Wybór utworów obrazujących główne założenia pracy badawczej, ich opracowanie oraz nagranie stojące na wysokim poziomie wykonawczym i interpretacyjnym, są dużym osiągnięciem Doktoranta. Powyższa praca znacząco poszerza świadomość istnienia ciekawych

zjawisk kompozytorskich i ich wielkiego znaczenia dla rozwoju współczesnej pianistyki jaką w obecnym świecie muzycznym spełnia twórczość Peterisa Vasksa. Tym samym treść pracy wpływa w sposób istotny na rozwój dyscypliny artystycznej reprezentowanej przez Doktoranta. Stwierdzam, iż Doktorant wykazał się głęboką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny. Praca doktorska pana mgr Pawła Motoczyńskiego w całej rozciągłości spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku oraz z dnia 03.10.2014 roku (Dz.U. z 2014 poz.1383) (z późniejszymi zmianami).

Prof. dr hab. Anna Wesołowska-Firlej
Akademia Muzyczna w Łodzi